

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Економічний факультет

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ
з навчальної дисципліни
**«ОРГАНІЗАЦІЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ
КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ»**

Зміст курсу «Організація і функціонування комерційного банку»

Тема 1. Загальні засади організації та функціонування банків в Україні

Банківська система України. Забезпечення економічної незалежності банків. Організаційно-правова форма банку. Державні банки. Кооперативні банки. Банки в формі публічних акціонерних товариств. Організація банківського нагляду на консолідованій основі. Банківські спілки та асоціації.

Тема 2. Створення, державна реєстрація, ліцензування діяльності та реорганізація банків

Створення банків: учасники банків, найменування банку, статут банку. Державна реєстрація юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність. Підстави для відмови в погодженні статуту юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність. Банківська ліцензія. Порядок відкриття відокремлених підрозділів банку на території України. Порядок відкриття філій та представництв іноземних банків на території України. Дочірні банки, філії і представництва українського банку на території інших держав. Способи реорганізації банків. Умови реорганізації банку. Рішення про реорганізацію. Угода про злиття або приєднання.

Тема 3. Капітал, фонди та резерви банку

Структура регулятивного капіталу банку. Розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність. Порядок формування та збільшення статутного капіталу банку. Акції банку та паї банку. Істотна участь у банківській діяльності. Достатність (адекватність) регулятивного капіталу. Буфери капіталу. Резервний та інші фонди банку.

Тема 4. Управління банком

Органи управління та контролю банку. Загальні збори учасників банку. Рада банку. Правління банку. Керівники банків. Обов'язки щодо захисту інтересів банку. Управління ризиками банківської діяльності. Внутрішній аудит банку. Обов'язки щодо інформування Національного банку України.

Тема 5. Вимоги до діяльності банку

Види діяльності банку. Обмеження щодо діяльності банків. Кредитні операції банків. Прямі інвестиції банків. Розрахункові банківські операції. Пов'язані з банком особи. Забезпечення конкуренції у банківській системі. Достовірність реклами банківських установ.

Тема 6. Організація відносин банків із клієнтами

Регулювання відносин банку з клієнтами. Право клієнта на інформацію. Гарантування вкладів фізичних осіб в Україні. Відповідальність банку за своїми зобов'язаннями. Арешт, стягнення та зупинення операцій за банківськими рахунками. Розвиток дистанційних каналів роботи з клієнтами банківських установ.

Тема 7. Банківська таємниця та конфіденційність інформації

Банківська таємниця. Зобов'язання щодо збереження банківської таємниці. Порядок розкриття банківської таємниці. Надання інформації про рахунки боржників. Управління ІТ-ризиками банківської діяльності в аспекті збереження банківської таємниці.

Тема 8. Запобігання та протидія шахрайству, легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом і фінансуванню тероризму

Робота банків із протидії фінансовому шахрайству. Запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. Запобігання фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження

зброї масового знищення. Обов'язок банків щодо ідентифікації клієнтів.

Тема 9. Повноваження національного банку України щодо регулювання банківської діяльності та банківського нагляду

Форми регулювання банківської діяльності. Мета, організація, підстави та обсяг банківського нагляду. Процес наглядової оцінки (SREP) в Національному банку України. Кредитний реєстр. Імплементация міжнародних норм банківського регулювання та нагляду в українське банківське законодавство.

Тема 10. Бухгалтерський облік у банках, звітність та аудит

Загальні засади ведення бухгалтерського обліку і звітності в банках. Фінансовий облік у банках. Основні форми фінансової звітності, звітність банків за міжнародними стандартами. Зовнішній аудит банку.

Тема 11. Інспекційні перевірки банків

Мета та завдання інспекційних перевірок банків. Організація інспекційних перевірок банків Національним банком України. Перевірка осіб, які охоплюються наглядовою діяльністю Національного банку України. Заходи впливу. Порядок застосування заходів впливу.

Тема 12. Проблемні та неплатоспроможні банки, ліквідація банку

Порядок віднесення банку до категорії проблемних. Особливості віднесення банку до категорії неплатоспроможних. Відкликання банківської ліцензії та ліквідація банку. Ліквідація банку з ініціативи власників.